

SZÍNÉSZŐRIÁSOK SZOMBATHELYEN (VÁLOGATÁS)

Tolnay Klári, Horváth Jenő, Timár József, Bárdy György, Kelemen Éva,
Patkós Irma

Ibsen: NÓRA

A Madách Színház vendégjátéka Szombathelyen

A polgári társadalom kedvtőlán meghozta. Férje, Helmer, aki a megrozított figurái elevenednek meg Ibsen Nóra című drámájában. Egy család életén keresztül mutatja be az író a kapitalista társadalom hazug, képviselői valószínűsége, a természetes jószág és az önzés, a gyermekien naiv jólét és a társadalom életében még uralkodó polgári erkölcs összehajlását.

Nóra, az újdonsült bankigazgató Helmer felesége, aki teljes szívevel arra törekszik, hogy a család boldog életét fenntartsa, nem más, mint férje kis játékszere, az élettől elzárt otthon „mókuskája”, akinek az a feladata, hogy férje napjait derítse tegye. Hosszú ideig megelégszik ezzel a szereppel és ennek érdekében önfeláldozó, áldozatokra képes. Jövedelmével, szeretetével való gondoskodásban aláírta is hamisít egy váltó alá, csak megkímélje halálos beteg apját a megrázkódtatókól és megments a szeretőt férfi életét. Hűbatalos azonban szívből jövő törekvése a családi boldogság megtartására, mert a nehéz percekben éppen abban kell csalódnia, akiért ezt az áldozatot

4 1955. aug. 16. Képek

bat, többet akar, mint amiben eddig része volt, még akkor is, ha ez nem lesz könnyű út odáig. Ezek az érzések olyan hatalmas megrázkódtató erővel kelnek életre játékokban, hogy mindenkit magával ragadott.

Horváth Jenő, Helmer alakítója a kapitalista társadalom erkölcsének alakját remekül testesíti meg. Minden más lekopik róla akkor, amikor felesége vétké miatt a társadalom megvetésének árnyja fenyegeti. Kicsinyessége és önzése egyszerűen kifejeződik akkor, amikor csak azért nem segít régi barátján, a társadalomból kitaszított Krogstadtn, mert az kényelmetlenül senné helyeztet.

Rank doktor, a szépség rajongója, aki már mindennel lezámol, hiszen nem sok ideje van már hátra az életben, a belenyugvás csendes elégtételt szívalatja meg. Mélyen megható ennek a halálba induló embernek szerelmi valószínűsége Nóra, a szépség és jószág felé. Timár József művészi megformált Rank doktorja az élet szerető, de már mindennel lezámoló, az egész társadalommal meghasonlott ember búcsújában a legmegrázóbb.

A pénz hatalma törté derékba Krogstad és Krisztina életét. Krogstad botlását nem tudja megbocsátani a társadalom, pedig az kényszerítette erre az útra. Ebben az emberben, aki kétségbeesetten harcol minden ez-

zellet azért, hogy gyermekeinek becsületes nevet hagyjon, nem hall ki minden érzés képes arra, hogy felülkerelkedjen benne az emberi érzések, jellemének igazi vonásai, amelyeket a társadalom, ahol az ember az embernek ellensége, rákényszerített.

Bárdy György alakításában fokozottan bontakozik ki a jellemének szépsége, amely végül is boldogságot hoz számára. Mellette találja meg helyét Krisztina, akit a pénz hatalma kényszerített arra, hogy megtagadja szívet, olyan emberé legyen, akit nem szeret.

Kelemen Éva alakításában a legnagyobb pontot akkor érte el, amikor a harmadik jelenetben újra boldogságra talál, újra lesz valaki, akiért dolgozzék, akitől gondoskodjék. Erős jellemet formál Krisztina asszony szerepében Kelemen Éva, olyan nő, aki már megismerte az életet és tud harcolni céljéért. A darab elején azonban nem olyan mély az alakítás, mint lehetne.

Patkó Irma a dajka szerepében meleg érzéssel megformált egyszerű becsületes embert jelenít meg kis szerepében is. Az egész előadás mély nyomatot hagyott a szombathelyi nézőkben. Természetes tehát az az óhaj, hogy még több ilyen egyszerű előadásban gyönyörködhessünk, mint amilyen a Madách Színház Kamaraszínházának Nórdja volt.

Baranyai Ilona

Vasmegeye 1955. augusztus 16. 4. o.

Szörényi Éva, Ráday Imre, Kondor Ibolya, Záray Márta, Honthy Hanna,
Kőrössy Marianne, Kenéz Ernő, Kövesdy Pál, Rónai Egon

Magas színvonalú dalest Szombathelyen

A szombathelyi közönség örömmel tapasztalhatja, hogy az utóbbi időben az Országos Filharmónia valóban magas színvonalú műsorösszeállítással teszi lehetővé a kulturált szórakozást. Ezt bizonyítja a hétfőn este megrendezett Szeretlek Ágnes című dalest is. A szereplők ízléssel válogatták össze műsorszámait. Az est hangulata egységes volt, jól illeszkedtek bele a versek Szörényi Éva emlékeztető előadásában és Ráday

Imre prózai száma is. A francia stílusú szonok, amelyekkel Kondor Ibolya a műfajnak megfelelő ízzel lépett színpadra, a táncdalok Záray Márta előadásában — mind nagyszerűen illettek a műsorba. Külön meg kell említenünk Hajdú Juliát, úgy is, mint zeneszerzőt, aki saját dalaiból adott elő, úgy is, mint zongorakísérőt.

Mindent összevetve: kellemesen töltötte a hétfő estét Szombathely könnyű zenét kedvelő közönsége.

Vasmege 1956. február 22. 6. o.

Egy a szívem, egy a párom

— ez volt a címe a hétfő esti esztrád-műsornak a szombathelyi Városi Kultúrházban. A közönség azonban megkurtította a címet, s röviden csak így emlegette a gazdag élményt ígérő műsort: „Honthy-est”. Értetű ez. Honthy Hanna, kiváló Kossuth-díjas művésznőnk nevét az egész világon ismerik, hogyne keltene rendkívül nagy érdeklődést Szombathelyen. Legutóljára a múlt év nyarán láttuk, hallottuk és csodáltuk őt a szombathelyi szabadtéri színpadon, s most a tavaly szerzett mély benyomásokkal az emlékezetünkben siettünk a kultúrházba. Felfokozott várakozásunkon is túltett az, amivel Honthy Hanna megajándékozott bennünket — feledhetetlen élménnyel gazdagodtunk, újra átnyújtott egy pompás, sokszínű csokrot ezer árnyalatú művészetéből. Méltó volt az esthez a többi szereplő is: Kőrössy Marianne, Kenéz Ernő, Kövesdy Pál és a Studió-trió nagyszerű produkcióját sokáig megőrizzük emlékezetünkben. Rónai Egon, a szellemes konferanszié kedves perceket szerzett nekünk.

Szombathely szórakozni vágyó közönsége ilyen tartalmas esztrád-műsorokat vár.

Vasmege 1956. március 21. 4. o.

NAGYMAMA

A Magyar Néphadsereg Színházának vendéjjátéka

Pénteken este sokat bosszankodtak a szombathelyi nézők a szabadtéri színpadon. Az Országos Filharmónia rendezésében látogatott el városunkba a Magyar Néphadsereg Színházának együttese Csiky Gergely Nagymama című színdarabjával. Az együttes azonban — a két főszereplő kivételével — későn indult, így az előadást két órával későbbben kezdték. Igaz, megérte a várakozást, mert a kedves történet, s a szereplők játéka kárpótolta a közönséget.

Különösen Berki Lili érdemes művész és Gózon Gyula Kossuth-díjas kiváló művész egyszerű alakítása emelte magas színvonalra az előadást. E két nagy művész egyszerű, kedves, derűs játéka, mértéktartása és szerénysége, minden sallangtól mentes alakítása feledhetetlen élményt nyújtott az előadás nézőinek. Nehéz lenne kiemelni, hogy Szerémi grófné és

Órkényi báró szerepében melyik jelenetben voltak jobbak, mert mindvégig remek alakításuk újra bebizonyította, milyen nagy művészek. Szívesen, szeretettel vártuk őket, s nem is csalódtunk várakozásunkban. Berki Lili és Gózon Gyula személyes szereplésével az eddiginél is jobban belepopta magát a szombathelyi nézők szívébe.

Márta szerepében Feleki Sári mutatkozott be átílt, derűs játékkal. Különösen a második felvonásban nagyon kedves, amikor végre megtalált nagyanyjáért hajlandó lenne feláldozni boldogságát. Kár, hogy a viszontagságos út miatt kicsit berekedt, így kedves hangja sem érvényesült eléggé.

Szerémi grófné másik unokáját, Ernőt Seregi László alakította, mindvégig megfelelő mértéket tartva. Kálmán kis szerepében Kautzky József minden tőle telhetőt megtett, bár sze-

repe nem ad számára nagy lehetőségeket. Kállay Ilona, Kálmán testvérét, Piroskát alakította. Különösen kedves a harmadik felvonásban.

Tódorka Szilárd tanár urat Kertész Sándor elevenítette meg. Szerepe nagyon sok lehetőséget ad arra, hogy igazi vígjáték-figurát alakítson, azonban sokszor már bántóan túljátszota szerepét. Túl széles mozdulatai sokszor már inkább karikatúrát tártak a nézők elé. Kár, hogy nem volt mértéktartóbb, mert így többször kirívó volt szereplése az egész együttes mértéktartó játékaiból.

Serephine kisasszony szerepében Bakó Mártát ismertük meg. Ő az első felvonásban jól sikerült figurát mutatott be, csak a második felvonásban vonta kicsit magával partnere, s helyenként ő is túlzott. De túlzásai nem voltak olyan bántók,

Koltai Gyula Koszta Sámuel alakítója hiánytalanul megfelelt szerepének. Szabados Firoška (Timár Karolin) és Eöry Kató (Galambosné) szerepében jól egészítette ki az együttes munkáját.

A vígjátékot Seregi László rendezte, kár, hogy a burleszk felé hajló alakításokat nem irányította mértékletesebbre.

A Magyar Néphadsereg Színházának művészei egészében igen kedves estét szereztek a szombathelyi és a vidékről bejött nézőknek. Szívesen látnánk más-kor is együttesüket hasonló jó szereposztással más színdarabokkal is. Igen kellemes estét szereztek a művészek városunk dolgozóinak számára, csak a rendező szerveknek kell nagyobb körültekintéssel indítani a művészeket, hogy ilyen késés ne rontsa az előadás hatását.

(baranyai)

Vasmege 1956. augusztus 19. 6. o.

FORRÓ SIKER

Honthy Hanna operett-estjén

A mesebeli mese, amelyben még gonosz boszorkányok sincsenek, csak fiatalok, akik a végén mindig egymáséi lesznek — így konferálta be a keddi operett-estet a szellemes Rácz György. Így is volt, csak merengtünk és derültünk az elhangzott örökszép dallamokon.

Es még egyet csinált mindkét előadás közönsége, amely zsűfó-lásig megtöltötte a Sabária Múzeum nagytermét: tapsolt és tombolt. Elsősorban az est főszereplőjét, századunk nagy operett-primadonná-ját, Honthy Hanna Kossuth-díjas énekművésznőnkét hívta újra és újra színpadra. Elmesélte, elénekelte, eljátszotta a művész Gajvari Hanna, majd a szép Bajadér történetét. A Csárdáskirálynő melódiá-ját zsongatta a fülekbe, mulattatta magát és hallgatóságát a Hajmási Péter, Hajmási Pál muzsikájával. Bábajos volt és tündéri, ahogy a budai Horváth kertet idézte, s kioktatta a férfinépet, hogyan kell hódítani: így, meg úgy. S nem akart vége szakadni az ünneplésnek, amikor elhangzott ajkán az utolsó trallalla.

Bőven kijutott a sikerből az est más szereplőinek is. Így sok tapsot kapott a győri Kisfaludy Színház két művésze, Hidas Gyula a kellemes hangon előadott Lehár-áriákért részesült ünneplésben. Csengeri Aladár rendkívüli sikert aratott az itales ember szerepében. A gavallér szerepét Antalfi József töltötte be, s hasonlóan vidám-ságot, jókedvet lopott a szívekbe. Az öttagú Studió-együttes a kísé-retet látta el, s ugyancsak a műsoron lévő Kálmán- és Lehár-operet-tekből adott elő önálló számot is.

S amíg így jól éreztük magunkat a hangversenyen, egy pilla-natra az is eszünkbe jutott, hogy ez volt az első színházi est Szom-bathelyen október 23-a óta. A macin kívül eddig más művészi szö-rakozásban nem volt része a város lakosságának. Kívánjuk, hogy a Fülharmónia és más központi rendező szervek, valamint a helyi kul-turális együttesek minél többször, s minél maradandóbb, sokáig em-lékezetes műsorokkal lépjenek fel Szombathely színpadain.

Vas Népe 1957. január 31. 2. o.

Tükör 1973. február 27. 30. o.

Élethű, művészi alakítás:

a Veszélyes forduló-ban

A Nemzeti Színház vendégjátéka

Nem a főváros és nem is az ország első színháza iránti nimbuszként, de el kell ismerni, hogy a Nemzeti Színház művészcsoportjának kedd esti szombathelyi vendégjátéka maradandó élményt nyújtott. Az a várakozás, ami a fellépést megelőzte, teljesen jogos és indokolt volt. Hiszen a megyeszékhely egész estét betöltő mű keretében még nem élvezhetette a Nemzeti Színház művészeinek látékát. Nos, a bemutatkozás nagyszerűen sikerült mind a művészek, mind a közönség részéről, amely melegen, hosszantartóan ünneplézte a színészeket. Raftuk kívül — tolmácsolásukban megérdemelte a sikert a darab is, a mondanivaló is.

J. B. Priestley angol író Veszélyes forduló című háromfelvonásos drámája zajlott le a nézők előtt. Azaz, hogy nem csak anynyira előtűnt, mint a darab cselekményével, mondanivalójával, veszélyes fordulóival, s a színészi alakítás fókuszával bennük is játszódt.

Van egy család — ó hány van ilyen, még nálunk is, s a másik társadalmi rendszerben is, ha nem is fajul valamennyinek a sorsa kézzel fogható tragédiába —, amelyben mindenki kedves, szeretetteljes, előzékeny, udvarias, odaadó egymás iránt, Vendégek, kívülállók rajongva állapítják meg, milyen boldog, családi otthon, baráti kör. Aztán egy este, meghitt hangulatban cigarettakínálás közben előkerül egy zenélő doboz, amelyre a társaság egyik nő tagja emlékezik — halott jobb lenne, ha eltűnkölne, de már kimondta. S mert éppen elhalkul a szóra, s a másik asszony válaszára: „Te ezt nem láthatad, erre nem emlékezhetsz.” A társalgás ebben a pillanatban veszélyesre fordult, a csitító szavak már mítsem érnek. A halott férfi, akit öngyilkosnak vélnék, s akik a zenélő doboz volt. ezzel — láthatatlanul — bevontul a színpadra. Az idegek megfeszülnek, a legerősebbek a teljes igazságot akarják, s megkezdődik a történet feigombolyítása.

Az emlékezés néhány véletlenül kimondott szava a harmadik felvonás végére súlyos gombo-

lyaggá nő, s a szál minden rezdülésére lehall egy-egy lepel, lehall egy-egy álarc, szétfoszlanak az illúziók, s ott áll pörére vetkőzve az oly boldognak hitt családi, baráti kör, amelyben minden élet féltékeny, amelynek minden tagja a felszín alatt élte a maga különös, titkolt életét: szerelmét, ábrándjait, vagy éppen ösztöneit. A lepel eltakarta az igazságot, amiből fel-felrevedt ugyan néha egy-egy villanásnyi, de amely mélyen aludt, mert hiszen alig-alig volt érdeke valakinek, hogy kiderüljön.

De egy szó, az adott hangulatban mindent leleplezett. Ha ez a szó — mily apró véletlen! — nem hangzik el, vagy a társaság éppen elfoglalt, akkor nincs semmi baj, az élet úgy megy tovább holnap is, mint ma vagy tegnap. A hazugság, a látszat igazba, szépe öltöztetett álarca mögött pedig tovább kinlódik, senyved, roskadozik, s ha nem elég erős, sikamlós lejtőkre téved a lélek. Csakhogy az élet néha kiprovokálja a veszélyes fordulókat.

Ezt a drámát megjátszani csak igazi művészek tudják, akik inkább élnek, mintsem alakítják a szövegkönyv-adta szerepiört. Gobbi Hilda Kossuth-díjas kiváló művész Olwen Peel szerepében olyan ember volt, aki itt él közöttünk. Szemének egy-egy rebbene, villanása, szája szöglétének mozdulása, vállának önkéntelen rándulása többet mondott, mintha szavakkal sírta volna el magába fojtott szerelmét; s megragzó volt, amikor vallomást tett, amikor leleplezte önmagát. Básti Lajos Kossuth-díjas érdemes művész Caplen-t személyesítette meg. Hangjának áradása, fellobbanó s önmagát igazoló érzete halott testvére becsületességében, összetört illúziói a gyermeken tisztának áhított nő ledesérége miatt igazi, pózmentes, magávalragadó. S minden alakítás ilyen volt: hiteles. Akkor is, ha beszéltek, akkor is, ha a másikat hallgatták, vagy átmentek a színhelyül szolgáló szobán. Ungváry László Kossuth-díjas Gordon, a rendezetlen idegállapotú fiatal férj szerepében, Sivó Mária Caplen feleségéként, Gyurkovics Zsuzsa Gordon feleségéként, Berczy Géza, mint a családok üzlettsza,

Sitkey Irén mint regényíró nő nyújtott kiváló alakítást.

A láthatatlan szereplőről, a halott, s mint kiderült, meggyilkolt testvér jelenlétéről, sem lehet megfeleledkezni. Ó csak állandóan szavakban volt jelen. De ahogyan jelen volt, az a hét művész érdeme, Ok nemcsak a rájuk osztott szerepet, jellemeket formálták, alakították, hanem ezét a férfit is. S ez a férfi így lett az ábrándokból és tőszándékú elképzelésekből szótt, majd hognem bálványból erkölcsi hitelet vesztett, a családi és baráti körét nem szívlelő, zaklatott idegállapotú emberré, aki szinte kihívta maga ellen vezéret.

A Veszélyes forduló színrehozatala sikeres volt műsorpolitikai szempontból, mert drámában jóformán ebben a csonka évadban nem is lehetett részünk. S hogy ebben a kitűnő összeállításban láthattuk, az szinte alánékszám-ba megy. Nem ismerjük a Nemzeti Színház vidéki vendégszereléseinek lehetőségeit és határait, de azt kívánjuk: legalább fél éveként lenne részünk fellépésükben. Az a mély benyomás és maradandó hatás, ami szinte tapinthatóan áradt a közönségből, késztesse őket máskor is. többször is vidéki turnéra.

A nagyszerű dráma bemutatkozása után vasárnap, ugyancsak Szombathelyen a szabadtéri színpadon este fél 9 órai kezdettel a hatalmas közönségsikerre számító Madame Belzebub című francia bohózat adta elő a Nemzeti Színház megvénken tartózkodó művészcsoportját. A bohózat gazdag a szellemes, nevetgető fordulatokban, s a sok helyzetkomikum minduntalan kacagásra készíti a nézőket. Gobbi Hilda, neves művésznőnk is, akit előzőleg mint drámat színészt ismerünk meg, most humoros oldaláról mutatkozik be. A szereposztás: Ungváry László, Apor Noémi, Berczy Géza, Gyurkovics Zsuzsa, Pásztor János, Somogyvári Pál és Lenkey Vili ismét biztosítéka lesz a művészi színvonalnak. Az előadást rossz idő esetén a Múzeumban hat és kilenc órai kezdettel rendezik meg.

(mil)

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

Várható időjárás: Változó felhőzet, elsősorban délnyugaton helyenként eső. Mérsékelt, időnként élénk nyugati, északnyugati szél. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz.

Várható legmagasabb hőmérséklet 23—26 fok között.

VASTAPS:

Honti Hannának

A sietős szombat-helyi közönség a darabbeli végszóra vendszerint úgy fel-pattan, mintha leg-alább maga lenne az ügyelő, s nem törö-dik azzal, hogy a füg-gönyt még le sem eresztették, s a művé-szek meghajolva kö-szönik meg, amiért türelemmel végig hallgatták az elő-adást. Rohan a ruha-tárba, meg a kijárat felé, mert rá lenne, ha öt perccel később érne ki az utcára! Bezzeg, az előadásra nem siet annyira, mi-nek utána Szombat-helyen sohasem lehet pontosan elkezdni a színházat.

Hétfőn azonban nem így történt. Le-ment a függöny, s a közönség úgy ült a helyén, mintha oda-szegeztek volna, s úgy tapsolt, mintha leg-alább is teljesítmény-bért fizettek volna érte. Pedig pénzről szó sem volt, annál inkább Honthy Han-náról, Kossuth-díjas kiváló művészünk-ről, aki újból és újból el-lenállhatatlannak bi-zonyult a tapsorkán-nal szemben és fize-tett! Azaz még egy ráadást, még kettőt, s n. inthogy a közönség még akkor sem tá-gult, utólérhetetlen bájjal odadobott né-hány csók után egy-szerűen hazaküldte a nézősereget. Ekkor

már jóval elmúlt éj-jel 11 óra.

És addig?

Addig az Országos Rendező Iroda olyan műsorban részesítet-te a szombathelyie-ket, amilyen produk-cióban az ORI már nagyon régen részesi-tette a várost. Az est fénypontja természetesen, mint a fentiek-ből is kiderült, Honthy Hanna volt. Klasszikus operettek dalaival sugta meg ő, az örökifjú Prima-donna, hogyan kell a férfival bánni, ho-gyan kell a simit jár-ni, amiről azt hitték, divat lesz „bis hun-dertzwanzig“. Bému-tatta, hogyan lehet mulatni a slágerek sígéjére: a Hajmási Péter, Hajmási Pál-ra, hogyan kell el-menni csendben, egyetlen csók után... Csodás hangja, hódító megjelenése újra be-fészkelte magát hódó-lói szívébe, s e tekin-tetben nincs külön-b-ség fiú és lány, idős vagy fiatal között. Varázsa mindenkit megejt, művészete, s eimondhatjuk, vala-nennyi fellépése nö-veli a szórakoztató, vidám, könnyű zene rajongóinak táborát.

A műsornak még ehhez a részéhez tar-tozott néhány dal-szám, amelyet Mucsi Sándor, illetve Tábori Nóra adott elő. A nagy művészno part-nereként Horváth Ti-vadart láthattuk. S a

Stúdió kisegyüttese látta el kitűnően a kíséretet.

Tábori Nóra és Horváth Tivadar fel-lépése töltötte ki a műsor második felét. Rácz György Ő meg én című két részes jelenetét adták elő. Egy felkapott, divatos színész és egy írónó mulattató története kapcsán finom guiny-nal és sok szellemes-séggel és fővárosi előadást megillető színvonalon komédi-áztak. A művészeti és közélet bizonyos káros „kinövésai” el-len hadakoztak — az írói szándék szerint —, s ez a szándék az volt, hogy szórakoz-tatva, derűs kacagást fakasztva hívja fel ezekre a figyelmet. A két művész dicsére-tére szólva — ez ki-tűnően sikerült is.

Összefoglalva: a Rendező Irodához csakis az ilyen műso-rok méltóak. Sajnos, ezek nagyon ritkák, pedig önkéntelenül adódik a kérdés: ha egyszer, s ha nagy né-ha-néha lehet, miért nem lehet mindig. A város közönségének is az a kívánsága, hogy inkább legyen keve-sebb előadás, de ami van, az színvonal, tartalom tekintetében egyaránt kifogástal-an legyen. Így tölt-heti be hivatását, hogy a szépre mind szomjasabbak legye-nek a szívek.

Latabár Kálmán, Latabár Árpád, Bilicsi Tivadar, Zsolnai Hédi, Kovács Erzsi, Szegedi Gyula, Barlay Kati, Kelényi György

Megért egy estet

A jókedv és a vidámság jegyében lépett dobogóra a humor, a zene, a szonon és a táncdal néhány kiváló magyar képviselője kedden este, a szombathelyi szabadtéri színpadon, Latabár Kálmán Kossuth-díjas, kiváló művész, Latabár Árpád, Bilicsi Tivadar, Zsolnai Hédi, Kovács Erzsi, Szegedi Gyula, Barlay Kati, valamint Kelényi György tánczenekara vezette a szabadterei felé az embereket. A plakátok is azt ígérték: „Ez megér egy estet”. S Romhányi Rudolf, a konferanszé, hiába szólította fel az „igen tisztelt közönséget”, hogy helyezze kényelembe magát, hogy a padokon álljék mindenki nyugodtan hátra, kérésének „csupán” mintegy két és fél ezer ember tudott eleget tenni.

★
Behúnyta sok szemét a fényfüggöny, felharsant a trombitaszó, s felragyogott a rivalda. A művészek átvették birodalmukat a susogó gesztenyefák alatt, a közönség pedig tapsorkánál „üzte el” a tornyosuló felhőket.

Barlay Kati búgó hangon regélt Hajdu Júlia símogató zenéjére Egy bolondos könnyezőpről, amely a visszatérő kedvesnek szól, majd Nádor László temperamentumos dallamaival bizonygatta, hogy Szeretni kell... I Rádádként még egy világszámot is hallhattunk, a Marinát.

Hosszú fiatalember. Felkiáltófel a mikrofon előtt. A konferanszié így mutatta be: Szegedi

Gyula. Kellemes, behízelgő hangon reménykedett, hogy Talán egy perc alatt, talán egy év alatt... sikerül meghódítania a kedvest Merr Különös éjszaka volt... amikor megismerkedtek a szigeten, majd egy kis csapodársággal a Borneó-i menyecskekről énekelte. Simon Oszkár Cowboy dallának kissé álromantikus, szentimentális szövegén sokat javított a fiatal művész gesztuamentes, egyszerű előadásmódja és a hangulatos zene.

A múlt és a jelen, a bú és a derű, a szerelem és az elmúlás húrjait pendítette meg meleg humorral és örökifjú szívvel Bilicsi Tivadar. A költőtáncos ügyességével egyensúlyozott a könnyűművész sikos drótpályáján. Anekdotái régi kuplékkal, mai humorvezetekkel és magyar nótákkal fűszerezte. A Mézes-mackó monológ, A vén cigány és a rádióban oly sokszor szereplő Néha-néha visszatérnek a tavaszi álmok... mind-mind egy emlékezetes száma volt a műsorának. Nemcsak énekelte, hanem egy mozdulattal, egy fintorral, egy cillinderral vagy fezzel a dal hangulatának, kornak megfelelő légkört teremtett. Körülötte élt a Színpad, s zúgott feléje a taps. Kovács Erzsi — mint mindig — ezúttal is ragyogóan, kedvesen libbent be a színpadra. Az Űzen a nyár, az A mi utcánk ó be szép, az Esőballada, az Örök harag, a Jó az álmodozás, a Michail és a Pletyka című táncdalok melódtái

szongták körül. Kultúrált előadástílusával és jó hangjával újra és újra meghódította a közönség szívét. Legsikerültebb száma — mind hangban, mind előadásban — a Pletyka című dal volt, amely a Pajkos nő az árnyas utcán... közismert dallamra egy kisváros vénasszonyainak felsülését gúnyolja ki.

Törékeny kis művészszeny Zsolnai Hédi. Finom arát lágyan foglalja keretbe a sötét hajkorona. Zsongó, mély hangján életre kel az első párizsi tavaszi nap, a hulló falevél őzri bánata, nagyapó huncut tytyogása, a lokáltündérek életint firtora és az olasz utcák kolodásának eletessege. Vécsey Ernő dallamára megcsillantak egy — vagy sok?! — tízéves házasság apró — az ember számára mégis oly fontos — hibái sűrűlődsat, cívódsat.

Egy alacsony cingár és egy magas vállas ember. A két Latabár. Csetlenek, botlanak, táncolnak, énekelnek, viccelődnek, gúnyolódnak. Egy híron pendülő duó. Az, a mit mondanak, magában nem is olyan jó — de a h o g y mondják! „Nevetni kell, ennyi az egész...”!

A zenekar nem csupán kísért. Önálló száma közül a közkezevelt melódiák montázsa, Larocco: Tigrisvadászat- és Kelényi: Trombita fantáziája tetszett legjobban.

A közönség jó hangulatban távozott. Hát igen! A műsor valóban megért egy estet!

Szakály Eva

Vas Népe 1960. augusztus 12. 5. o.

Latabár Kálmán és Kiss Manyi Budai Dénes „Fityfiritty” című operettjében

Film Színház Muzsika 1970. február 28. 25. o.

Latabár Kálmán, Salamon Béla, Latabár Árpád, Kabos László, Faragó Vera,
Galambos Szilveszter, Szenté Edit, Hajdú Júlia

Jót nevettünk

Az ORI műsora a szombathelyi szabadtéri színpadon

Rég látott annyi embert a szombathelyi szabadtéri színpad, mint hétfőn este, az Országos Rendező Iroda új műsorának bemutatóján. Közel ötezer ember várta a vídám, zenés est megkezdését, amely nem kisebb művészek, mint *Latabár Kálmán*, Kossuth-díjas, *Szalamon Béla* érdemes művész, *Latabár Árpád*, *Kabos László*, *Faragó Vera*, *Galambos Szilveszter*, *Szenté Edit*, valamint *Hajdú Júlia* és orgaphon-együttese felléptét ígérté.

A feltételek tehát adva voltak: kacagásra, vidámságra szomszárak közönség, neves művészek és végül kellemes, későnyári est. A plakátok és az „előzetesek” azt is előfűtötték, hogy ez a műsor nem olyan lesz, hogy kijön a konferanszié, elmond egy viccet, aztán jön az énekesnő és így tovább három órán át... Nem, ez a műsor amolyannak ígérkezett. Amolyan jó kabaréműsornak, amely Mosoly utca 101. címmel egy malbérház lakóiról mond el sok mindent prózában, versben és dalban...

Az ötlet nem rossz, még a plakátig is futotta belőle, de — a színpadon sehohsem láttuk. Összefüggő keretnemes tehát nem volt, az est jellege a régi maradt: kijött egy ember, név szerint a *Ludas Matyi*ből és a rádióból ismert *Galambos Szilveszter*, elmondta, hogy a kabarétréfákat, jeleneteket ő írta, s szíves kegyébe ajánlotta a közönségnek. Az első szám... stb. (A népszerű humorista mindenestre megoldozott a tiszteltettségért, még szájharmonikázott is.)

A legtöbb jelenetet már hallottuk, illetve olvastuk. A két munkakerülő *Inyencet Solymosi Imre* és *Vargadi József*, az asztalt foglaló élelmes *Evát Faragó Vera*, partnerrel *Solymosi Imre*, a vonószenes primhegedűsét *Szalamon Béla* játszotta. Ez utóbbi jelenetet ügyis csupán a népszerű művész játéka kedvéért bocsájtottuk meg, tekintve, hogy meséje, légtöke már csak rossz emlékként bukkan fel néha.

Az énekesek, *Szenté Edit* és *Kemény András* néhány közkedvelt szót adtak elő — sikerrel. Kedvesek voltak *Faragó Vera* szonójai is, *Vargá D. József* magánzárja a történelemtanárról — a művész minden parodizáló ké-

pesége ellenére is — kissé idejétmúlt volt.

Latabár Kálmán mint mindig már megjelenésével, ügyetlenül ügyes lépteivel, mindenki által ismert beugrató kérdéseivel, tréfiával ezúttal is megnevettette a közönséget.

Az est fénypontja kétségkívül *Kabos László* volt, aki először: fotóriporterként toppant elénk, majd közkívánatra ismert számai közül a *Házibullit*, a *Giccsparódiát*, és egy zenés paródiát adott

elő — tomboló sikerrel. Az 3 esetében láthatjuk, hogy milyen kellemes, ha egy művész nemcsak a megjelenésére építi sikerét, hanem kész számokkal tud mindenkor előrukkolni.

Mindent összevetve, sokan voltak, sokat nevettünk hétfőn este kint a szabadtéri színpadon. Volt a műsorban érték és salak egyaránt, kevesebbet kaptunk, mint amennyit vártunk, de azért — jót nevettünk.

Szakály Éva

Új színművek

Itt a szeptember, nemcsak az iskolák népesülnek be, hanem a falusi kultúrotthonokban is megélnék a klubélet, és a színjátszó csoportok is már azon tanakodnak: mit játszának a télen? A megyei színműtár néhány újabb színmű beszerzésével igyekezett megkönnyíteni a darabválasztást.

A Népművelési Intézet újabb kiadványaiból elsősorban *Somlai —Debrecei: Huszárúgás* című zenés paraszt-bohózata kelthet érdeklődést már csak azért is, mert a mulatságos vófogási kísérlet — amire az ad alkalmat, hogy filmfelvétel miatt katonaságot szállásolnak el a faluban — egy színen játszódik le, és kilenc férfi és 3 nő szereplőt igényel.

A színjátszók Kiskönyvtára sorozatban látott napvilágot *Zolnáy Vilmos: A pokol tornáca* című 3 felvonásos drámája. A darab 1944-ben játszódik, egy falura menekült egyetemi tanár és családjának sorsán keresztül azt példázza, hogy megalkuvó, passzív magatartással senki sem védheti meg magát a háború borzalmával szemben. A beszállásolt német tiszt képeben betör hozzájuk is az ellenséges világ, és húsz éves fiukat kívánja áldozatul. Az egy színen játszódó drámához hét férfi és 3 nő szereplő kell.

Nemcsak a gyermekek, de bizonyára a felnőttek is szívesen megnézik *Mark Twain: Huckleberry Finn* regényének dramatizált változatát, a *Tom Sawyer* képlep című 3 felvonásos vígjátékot.

A sok humorral és gyermeki bájjal megírt történet hat képbe súrírt *Tom* és *Finn* vídám és meghatározó kalandjait, amelyeken átsugárzik a tiszta emberség és igazságszeretet. Négy nő, tíz férfi és

11 gyermekszereplő szükséges az öt színen játszódó vígjátékhoz, amely önnálló kötetben szintén a Népművelési Intézet kiadásában jelent meg.

Megjelent a *Játék* című folyóiratban *Arbusov* modern színpadi megoldású drámája az *Irkucki történet*, amelyet a Nemzeti Színház játszott nagy sikerrel az elmúlt évadban. A kétrészes dráma 11 képét csak körfüggönyös nagy színpadon lehet hatásosan előadni, s ott, ahol húsz jó szereplő akad az gyakorlott rendező mellett.

Könnyen előadható viszont az ugyancsak a *Játék*ban megjelent és a Faluszínház által megyénkben is játszott *Kilóg a lólab* című falusi komédia, *Orsi Ferenc* kétrészes játéka egy szabadidészlettel lejátszható és mindössze öt szereplője van: 3 férfi és két nő. Kis színpaddal rendelkező, kezdő csoportok is játszhatják.

Vérbeli bohózat *Manzari Nikola: A holtak nem fizetnek adót* című darabja is. A háromfelvonásos mű öt képe két színen, szabadidészletek közt játszódik, tíz férfi és két nő szereplőjén kívül 5-6 néma statiszára is szükség van.

Végül említsük meg *Ságodi: Nem is olyan egyszerű* című 3 felvonásos vígjátékát, amely ugyancsak a *Játék* című folyóiratban jelent meg. Az ötképes vígjáték három színen játszódik, és 11 szereplője van: 7 férfi és 4 nő.

A fentiekben kívül sok új egyfelvonásos és több ifjúsági műsorfüzet szerepel a színműtár újabb beszerzett színművei között. (g. e.)

Szabadtéri színpad, 1962

Bábszínház a Szabadtéri színpadon, 1965

Erdődy Kálmán, Völcssey Rózsi, Avar István, Pécsi Ildikó, Krencsey Marianne,
Buss Gyula, Pártos Erzsi, Soós Lajos, Lőte Attila

Sportol az asszony

Az ORI bemutatója

Először is el kell mondanunk, érdeklődéssel vártuk az Országos Rendező Iroda új műsorát. Az elmúlt nyári szezonok ORI-termése — bár az iroda igyekezett nagynevű és népszerű művészeket szerepeltetni — mégis eléggé vegyes színvonalú volt. Az esztrádműsorok kevés újat adtak a közönségnek, pedig az az igazság: „a mai közönséget még a nyári esteken sem lehet csupa „agyoncsépett” számokkal traktálni. Átmenetileg megoldást jelentett ugyan, hogy az operettek népszerű számainak a kabarék egy-egy jól sikerült jelenetét, ötletes és frappáns összekötő szöveggel egységes műsorrá gyúrták, egyre inkább jelentkezett azonban az igény az Országos Rendező Irodánál is az egész estét betöltő összefüggő, vígjátékok előadása iránt.

Nos, a színpadok ilyen előadást ígértek hétfő este, és az érdeklődést érhetően fokozta a szereposztás, amely több ismert és népszerű művész fellépését jelentette be. A darabot J. Jurandot nyomán Tabi László írta, akinek vígjátékain naponta ezek és ezek kacagnak, vagy éppen szellemes humoreszkjein derülnek.

A darab a mai Budapesten ját-

szódik. Kármán Géza fiatal zeneszerző feleségéről egy tehetségutató versenyen kiderül, hogy egészen kiváló rövidtávúto, nagy ígéret a magyar sport egén. A bonyodalmak a fiatalasszony pápája és húga megérkezésével kezdődnek, akik akarva-akaratlanul részesei lesznek kettős családi esemény megünneplésének: Magda sportgyőzelme méltatásának és Géza egyik műve rádióelőadásának. A közvetítés természetesen egy időben történik a Kocsuth, illetve a Petőfi adón...

Sok kacagtató fordulat, mulatságos jelenet után nem marad el a happy end sem, amelyben a fiatalok ismét egymásra találnak és Gézának sikerül útlevelet kapnia Angliába, ahol a zenei versenyen első díjat nyert művét mutatják be. Persze nem zeneszerzői minőségben utazik, hanem a magyar úszóválogatott egyik kísérőjeként. Így minden különösebb nehézség nélkül hozzájutott a vízumhoz, elvégre sportnemet vagyunk...

A közel háromórás szellemes és kacagtató vígjátékban, akárcsak Tabi László eddigi darabjaiban, egymás után „fobbannak” a vídamság bombái: az elmés, sőt he-

lyenként epés bemondások. Különösen Kovalszky Gedeon zenetanár (Erdődy Kálmán) és a szállodai takarítónő (Völcssey Rózsi) szerepei mutatkoztak ebből a szempontból is hálásnak. A darab két főszereplője Kármán Géza (Avar István) és Magda (Pécsi Ildikó) szintén két jellegzetes figurája volt a darabnak. Krencsey Marianne is partnerével, Buss Gyulával, aki ezúttal egy félnehézsúlyú ökölvívót alakított, méltán aratott sok tapsot. Buss Gyula és Erdődy Kálmán énekszámait is csak dicsérhetjük. Pártos Erzsi, Soós Lajos és Lőte Attila ugyan csak kitérő vígjáték-szereplőknek bizonyultak. Völcssey Rózsról még annyit, nemcsak hálás szerepe, de remek alakítása is méltán vívták ki a közönség elismerését.

A darabot Makai Péter rendezte, zenéjét Majláth Júlia szerezte és a kitűnő Hangulat Együttes tolmácsolta.

Örömmel nyugtázzuk az Országos Rendező Iroda szombathelyi előadásának sikerét és bizunk abban, hogy még az idei nyáron is, több hasonló műsort láthatunk a szabadtéri színpadon.

(c. t.)

Vas Nép 1962. július 25. 5. o.

Mécs Károly, Drahotá Andrea, Polónyi Gyöngyi, Latinovits Zoltán,
Kovács Károly, Dajka Margit, Buss Gyula, Kozák András

Két szép bemutató, két nagy siker!

Szombathelyen játszott a Thália Színház

Szombaton nyitotta meg a színházi évadot a szombathelyi Művelődési és Sportház. Rangos nyitány volt! A budapesti Thália Színház vendégjátékának örülhettek a szombathelyiek, délután a bérletes ifjúsági előadás fiataljai, este pedig a felnőtt közönség.

Fegyvermezeit, rendben, tanári felügyelet mellett tett meg a nagyterem a délutáni bemutatóra, amelyen Goethe filozófiai-lírai művét, a

Tassó

játszották a vendégművészek. Talán kicsit merész volt az öt szereplőt foglalkoztató kamara-darabot a palota nagy színpadára hozni, az elmélkedő, bölcselekedő s kevés drámaiságot hordozó darabot a fiatalok elé vinni — de a vállalkozás mégis sikerült.

Goethe ebben a művében a szabadság-zsarnokság örök ellentétét állítja középpontba, dolgozza bele a nagy olasz költő, Tassó életének egyik epizódjába; az Este családdal való kapcsolatát, költői kibontakozását, szerelmét és meg-hasonlását játsza végig. A statikus darabban a dráma az izzó gondolatok, a külön-féle jellemek összecsapása hordozzák. S bár két órá, két részes mindössze a mű nem volt könnyű figyelemmel végigkísérni a nehezebb, de csodálatosan szép szöveget. Kaszimir Károly rendezése a dráma gondolatai gazdagságát engedte érvényesülni, egy-egy összecsapás közötti cselekményt átkötésszerűen, korabeli életképként láttunk a színpadon. Elgondolását kitűnő színésztársa vitte sikerre: Kozák András a címszerepben, Somogyvári Rudolf a rideg, ész-ember látszólag megingathatatlan, de lényegében szolgai figurájában, Mécs Károly, a művészetkedvelő, de azt saját hatalmába kényszeríteni akaró hatalmas kényúr szerepében, s a két nő szereplő finom, árnyalt játéka. Drahotá Andráé és Polónyi Gyöngyé. A jelzett-díszlet finom megoldása s a tüneményes ruhák méltó környezetet

teremtettek a gazdag mondánivalóhoz, illetve segítették egy-egy jellem bemutatását külön-ségeiben is.

Ha megkérdeztük volna az esti előadás közönségét, vajon Brody drámája vagy a Thália Színház neves művészei kedvését váltotta-e jegyet-elősorban, bizonyára kaptunk volna választ erre is, arra is. Mindenesetre igen szerencsés választás volt a Tháliától.

A tanítónő

A drámába álmódott Tóth Flóra időben távol áll ugyan már tőlünk, mint az a darab, ka Magyarország is, azok a feudális gazdaság-politikai és szellemi állapotok, amelyek a darab társadalmi háttérét adják. A tanítónő lírai egyénisége és mégis nagyon határozott magartatása, fájdalmasan-igaz és tiszta emberi mivoltja azonban ma is lelkesít és tanít. A címszerep ilyen értele-mű megfogalmazásában Polónyi Gyöngyi szerzett költői perceket. Külön kiemeljük ezek között is jelenetét Latinovics Zoltánnal az iskolában és Kovács Károllyal a harmadik felvonás végén. Latinovics Zoltán egyként remekelt az elvadult, gátlástalan milliomos parasztfiú és a tiszta szerelemről immár megtisztult, igaz emberi vágyakkal, álmokkal teli férfi szerepében. Dajka Margit az öcsés és kegyetlen nagyasszony, Mécs Károly a fiatal kápián, Buss Gyula a szolgabíró, Kozák András a tanár szerepében nyújtott kimunkált, a figura jellegét kidomborító alakítást.

Az előadások előtt keresetlen szavakkal Keres Emil igazgató ajánlotta szülővárosa színházátogató közönsége szeretetébe az együttést és já tétét. Hangzottak, hogy leküzdve a nem kevés nehézséget, szívesen tették eléget a kérésnek és jöttek Szombathelyre. Tapasztalhatták viszont, hogy mind a diák, mind a felnőtt közönség hozzáértéssel fogadta a bemutatott darabok gondolat- és érzévilágát, ünnepelte a színészeket, a já tétet. Kívánjuk tehát, hogy a Szombathelyre jövő fővárosi színházak előtt mindig elháruljanak az akadályok. Ha a szombathelyi közönség véleményben gazdagodik — már pedig a Thália mostani évadnyitó színelőadásain feltétlenül gazdagodott — s ezt az élményt visszavetítjük a színházra, akkor a Tháliának épp úgy, mint az utána következőknek — reméljük — megéri a fáradozást a problémák, a nehézségek leküzdésén.

(mbf)

Vas Népe 1967. szeptember 12. 2. o.

Zenés népszínmű Szombathelyen: A CIGÁNY Főszerepben: SZIRTES ÁDÁM

Október 19-én este láthatja a szombathelyi közönség a Művelődési és Sportházban a Győri Kisfaludy Színház együttesének vendégjátékában *Szigligeti Ede* egyik legnépszerűbb népszínművét, A cigány-t. A korábban népszerű műfajt felfrissítették, új változatban, zenés népszínműként kerül a közönség elé *Barabás-Volly* átdolgozásában.

A darab a humanizmust és a szülőföld szeretetét állítja példaként a nézők elé. Az előadás legfőbb vonzereje a címszerepet alakító *Szirtes Ádám*, aki már az el-

múlt színházi évadban hatalmas sikerrel játszotta, mint vendég az Állami Déryné Színház együttesében ezt a szerepet. A népszerű művész 1950-ben végezte el a Színművészeti Főiskolát, majd a Néphadsereg Színház — a mai Vígszínház — tagja, majd a Miskolci Nemzeti Színházhoz szerződik. 1957-től 1973 nyaráig a Budapesti Nemzeti Színház tagja: sok szerepet, s több, mint száz filmszerepet alakított eddigi pályafutása során. Eddigi munkásságáért megkapta a Magyar Népköz-

társasági Érdemrend ötödik fokozatát, a Jászai Mari díjat és a Balázs Béla díj első fokozatát, SZOT díjat, s végül a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kiüntetését. Az új színházi évadban a győri színháznál A cigány főszerepén kívül A pék felesége című francia darabban mint a pék lép közönség elé.

A színház munkásbérlet tulajdonosai az 590-es szelvényvel ülhetnek be a nézőtérre. Képünkön: jelenet a győriek előadásából.

—lyé—

Vas Népe 1973. október 17. 5. o.

ETÜDÖK

Darvas Iván előadástje Szombathelyen

A kényszerűségből elmaradt tavalyi előadás után hétfőn este két előadáson láthatja a szombathelyi közönség Darvas Iván kétszeres Jászai-díjas, érdemes művész önálló előadástjét. Egymaga két telt házat vonzott: este 7-kor és 9-kor. A körszínházzá alakított Művelődési és Sportház nézőtere megtelt, s még így sem jutott mindenki jegyhez. Az Intimitás — amely mindenkor jellemezte a Művészpresszót — vesztett ugyan az erejéből s néha bezavartak a prudukcióba a recesszó mikrofonok és a dobogó, a másfélórás műsorról mégis a művészet lelket felfrissítő szép élményével távoztunk.

Darvas Iván nem először szerepelt Szombathelyen, a Művészpresszóban, de első önálló estjét a Korona Cukrászda-beli programját ezúttal láthattuk. Mikes Lilla mint mindig kedves háziasszony és műsorba illeszkedő közreműködő vezette az estet, s a zongoránál Hajdu Júlia ült.

A pódiumi egyedüllet s a művészi átlényegülés titkát, a hittel csinált művészi munkát, a színész gazdag eszköztárát villantotta fel „gyakorlataiban”, etűdjeiben Darvas Iván. Egy zsebkendőből kisnyulat, a kisnyulból egy egész színházat „ugrasztott” ki, játékszínre varázsolva a pódiumot és a nagytermet. Mozcáskultúrája

szinte egyedülálló, könnyed rebbenésein — akárcsak a balett-táncosén — nem érződik az a szüntelen kemény munka, amellyel ilyenre edzette önmagát. És mindenről tud játszani: minden porcikájával, nemlétező tárgyakkal, hangokkal és szavakkal... s mikor már mindent felvonultatott, akkor kezdi el remekül szerkesztett műsorát, amely Illyés Gyulától sanzonokon keresztül Gogolig és Csehovig ível.

A hazaszeretet, a líra legmélyebb hangjain szólaltatta meg Illyés Gyula: Mariska hazát választ című kis remekét. Részletet láthattunk és hallottunk Gogol: Egy örült napiója című művéből, amelyet Darvas Iván már több, mint négyszázszor játszott a Pesti Színházban, s évek óta levehetetlen műsora a színháznak. Az elmondott töredék az egész előadás nagyszerűségét idézte. S ismét hallhattuk A dohányzás ártalmasságáról című Csehov monológot, amely nemcsak tartalmában megkapó, hanem alkalmat nyújt egy színésznek eszköztára teljes felvonultatására: kötéltranc a komikum és a legmélyebb tragikum határán. Darvas Iván pillanatonként megjáratta velünk is ezt a kötéltrancot, s ebben a miniatúr kis remekben is igazolta — egyedül is képes színházat varázsolni a pódiumra.

(szakály)

Sinkovits Imre, Ronyecz Mária, Básti Lajos, Óze Lajos, Téri Sándor, Avar István,
Sinkó László, Vörös Eszter

**Színházi
esték**

Bánk bán

Nem sokkal a felszabadulás után könyvsorozat indult Bóka László szerkesztésében „Új költészet” címmel. A vállalkozás célja az volt, hogy nagy példányszámban, először áron eljuttassa a magyar irodalom legnagyobb remekműveit azokhoz, akiknek korábban is ott élt „éhe a szónak, éhe a szépnek”, de nyomorúságukban nem jutathattak hozzá az olvasóhoz. A sorozat első kötete Katona József *Bánk bán*-ja volt...

„Jelöltek számtal ezt a magyar remekművet — mondja a kötet bevezetője. — Hagyományosan magyar írásmód, de annak a hagyományoknak az ősréje, mi ma is válhatunk a szabadságszeretet, a társadalmi osztályok feletti igazságszág, a magyar függetlenség, a magyar függetlenség

tizedek során. Türedesik a rossz rotációs papír, de maga a dráma töretlen fényben ragog ma is, ragogni fog évszázadok múltán is. Eppen az a nagyszerű Katona József fájdalmasan társalmon örömlében, hogy minden korzák embere megtalálja benne a neki szóló, idősező üzenetet, minden becsületet törökvesztésére lel sorában.

A budapesti Nemzeti Színház társulata Marton Endre kétszerekes Kosuth-díjas, kiváló művész rendezésében a korábbi hazafias gondolatok bontja ki a darabból, hallatlanul nagy meggyőző erővel. Ennek az előadásnak az a Bánk a hőse, aki a „békétleneköl” nem a felségártás gondolata riaszt vissza, s nem is az, hogy csatlakozásához „bánki sér-

világosá válik ebből a rendezésből, hogy az ország bajai, a nép gondjait morális és szervezőkérvő csoportosítják nem hivatalos, nem tudják, a többszörre nem akarják megoldani.

A címzettek közül is feltűnően alakított rajzolt Sinkovits Imre Kosuth-díjas kiváló művész. Bánk bán-ában fehérisztán bevezetett indulatok foglalkoznak, s ez a től a néző személtárára emérett meg fokozó erővel önmagát. A népe sorsát mélyen átérző bánk, a méltósággal járó felelősség súlyát mély szeretettel viselő államférfi, a királyhű főúr, a makulátlan becsületű lovag és a szerelmifüggő győztes férj egyazon testben — ez túl sok ahhoz a pokoljárathoz, amely Bánk a történelmi szituáció tisztja. Döbbenetes létkénti hitességgel, lebeletlen részletekkel ábrázolja Sinkovits azt az érzémi lávát, amelynek elő csaszamlásként látszólag egy félreértés indítja el, de amely végül is a mindent maga alá temető zuhanásba kerül.

„Száraz, szeszeg, kigyó! Te itt maradtál!” Bánk bán (Sinkovits Imre) és Gertrudis (Ronyecz Mária).

„Bán, érdeks, meri megpártolák Bánk!” Tiborc (Avar István) és Bánk (Sinkovits Imre).

egyik úttörő munkája. A drámai műfaj európai hagyományának értelmében, egyetemes világszertei értékek bevezetésével készült, s mégis egy legjellegzetesebben magyar irodalmi értéknek. Az előmúlt a kívánatos jövő, európai hagyomány és magyar sajátosság, szépség és igazság ölelkezik benne.

Magyar kincs, egyetlen emberi érték” — summazza véleményét a Bánk bán-ról Bóka László.

A könyvecske lapjai elszárgultak, megmaradtak az év-

tődés” kívántatik. Ez a Bánk anézi tartja „setét szövegű gyász-sztálmak” Petür öszessékvívésé, mert világosan látja, hogy a bihari főispán és társai csak kicsinyes anyagi érdekekért, személyes melettesétek dühét leplezik magyarkodó frázisokkal, s Petür látványos kitérés: „Dad az orrát, magyar, ki bánja a tied?” nem az ország, hanem az úri birtokokra vonatkozik. Földjeikért, várakért lennének készek ártatlanul vért ontani, s ártatlanok legfőbb érve az, hogy ellenesük „más köntöst visel”. Bánk a hazafias — úgy is mondhatnánk színe, hogy ellenforradalmár — akarja Petür személyében bilincbe veretni, s az már a sorstragédiák törvényzettségéből fakad, hogy végül maga válik gyilkosá. Egyértelműen

Gertrudis szerepében Ronyecz Mária méltó partnernek bizonyul Sinkovits számára. Királynő és kicsinyes, gyandán és intrikus, hegyetlen és szánakozó tud lenni egyszerre, s remekül érzékelteti a „meráni asszonyok” a nép sorsáról mit sem tudó, azal nem is tisztó, minden szaván, tettén át-szó hatalmi tebeltyát. Alakítás teljesen elhibetvó testi, hogy még holtában sem talál udvarlani olyan vitét, aki fenntartás nélkül kardot vonna a királyné becsületéért.

Básti Lajos Kosuth-díjas kiváló művész alakította Petür bánt. Azt formált belőle, amit a rendezés megkívánt, s ebben a szituációban a közönség is elvart: nagyban palotafordalmár, handabandós mucai kiskirály, aki egyéb érvékből kifogóván az „asszonyok” nem kíván engedelmeskedni. Semmi fenségés sincs ebben a Petürben, amikor az elveztet hivatásokat siratja; nem is kívántuk fenségességéért látni.

Hátborzongatóan jó Biberech-t láttunk Óze Lajos megformításában. Ezt a nagyszerű színárt törtéti karja sem gátolta abban, hogy sokoldalúan, hitelesen mutassa be a kiséző rittert, aki semmiképpen sem az „advocatus diaboli” ebben

a társadárban, csak egy a hazaszeretőek közül. Mindenesetre külön Ötónál, emétt a nyikás menyétlind, udvortó orytkónál, aki viszont Téri Sándor jelesített meg, ugyancsak kitűnően.

Asz Jatrón érdemes művész sok nagyszerű előadás vállalta Tiborc szerepét, s nem bizonyult rá érdemtelennek. Külön örülünk annak, hogy alakítását nem a külséret, nagy mabolgra építette rá, hanem minővéggé egyenesen színpadon, szép emberséggel „hozza a figurát”. Kitűnően éreztük Sinkó László II. Endrét. Melinda kissé halványan megrajzolt szerepében Vörös Eszter nem tudott kiemelkedni nyilván.

Cadány Árpád korhó s egyben moderó díszlettel jól érvényesültek a Nemzeti színpadától merőben eltérő, szombathelyi körülmények között is. Schiffer Judit jelmezei stílusosak, hangulatteremtők voltak. Végül megérdemelt egy jó szót a szombathelyi színházról is, amely a Művelődési és Sportház színpadából, illetve a Himán Kató iskola növendékeiből verbuválódott.

Kulcsár János

inak ránk

melnyekre elsősorban a megre középiskolából, szakmunkásokból intézetből várnak érdeklődő, szoci kultúráját formálni vágyó közönséget. Próbák, hangversenykörutak, vendégzereplések országjárás, és a határon túl is, mint például az október végén Ausztriában, Grazban és Oberpollendortban megrendezésre kerülő hangversenyek. Felkészülés, feszültség, közönségiker... Elégedett-e?

— Tulajdonképpen igen. Az elmúlt tizenkét év a kemény munka esztendeje volt. A bizonyítás, hiszen örökösön változott a zenekar összetétele, s változtak a zenekar tagjai. Mindig magasabbra kellett emelnünk a követelményeket. Bizonyítanunk kellett. Elfogadtak bennünket, s elismernek. Repertoárunk egyre szívesebb, s mind jobban érezzük, hogy szervezésünk váltunk a megre kulturális életének. Az elkövetkező évek már valóban a művészi alkotómunka esztendeje lehetnek.

II. Tócsa Katalin

„Vesszen békével szerelmem...” Gertrudis (Ronyecz Mária) Bánk (Sinkovits Imre) és Melinda (Vörös Eszter).

Töröcsik Mari, Avar István, Máthé Erzszi, Gobbi Hilda, Major Tamás, Szacsvay László, Moór Marianna, Gelley Kornél

Színházi esték

Magyar Elektra

Vajon foglalkoztathat-e Bornemisza Pétert lelke mélyén az Atridaék végezte? Aligha. Mint tanult, világot látott humanista, predikátor, közevnyomozó és költő, ismerhette a klasszikus görög és latin irodalmi tökéletet, de Szophoklész Elektra-jának magyartíráshoz egészen másra fogott. Még saját előszavában is akad mondat, amelyet némi kétkedésféllel fogadunk: „Nemes uraim és tanuló barátaim kértre jó szándékba, tudniillik az keresztényeknek szíveskedés mulatságokra írtam.” Nincs itt szó mulatságról, még az „időtöltés” értelmében sem.

Bornemisza kora a mi rettentés üzenetűdök szízdudunk. Mohács és a bécsi béke között. Nincs többé Mátyás király, aki a szamarultaknak kora hajlaka” volt nem is olyan régen, a magyarság egén az Apokalip-

ban, amikor a szellem emberei is végvári katonáknak érezhették magukat, az iradalom áruhába öltözött, s Móron, Dávid király, vagy Szophoklész szavával zó a néphez értegen időszertől problémákról. Magyarul: Szophoklész például Bornemisza jövőtől oly csodálatosan szép magyarsággal, hogy mindmáig nem szabadulhatunk variánstól alól.

Kérdés inkább, sürgető kérdéssel: a holdó király örökösége az egykori híres Pannóniát” engedhetjük-e rebek harminczására lakve, tüzbevertbe borítva gyilkos tróbiatorok feletti „nagyasszonyok” és kőcselők bizelgők példájára? A mesteri kézzel magyarrá varázolt dráma egyértelmű választ ad a kérdésre.

A budapesti Nemzeti Színház bemutatja, a Magyar Tamás Kossuth-díjas, kiváló művész rendezésében — nem

— Hol vagy, Orestes? Elektra (Töröcsik Mari), a háttérben Chrysothemis (Moór Marianna).

Egy pillanattal a magyarítás előtt: Orestes (Szacsvay László) és Elektra (Töröcsik Mari).

szis lovassal viágtatnak, földje csupo izzó parkos, kionított vér, gyötrelm. Ez a színdarad külföldön Tizian, Holbein, Dürer, Michelangelo, Cervantes, Morus Tamás, Shakespeare százada, VIII. Henrik, Richelieu, a mi-venészetbarát II. Gyula pápát, a nagy felfedezőket, Amerika földtervezés királyi, a krumpoli, dohány, kávé meg-honosodását. A magyarság nem ér rá, hogy a külföld fele tekintsen; tulajdonos is hűsbe vág az északaláharc, melyet két pogány közt egy hazáért vív konzon marakodó nemesek, kapaszakodó kiskirályainak, állashalmozó nagyapjának fojogató árnyékában. Ebben a kor-

kívánja Bornemisza darabját tovább aktualizálni. Fel-mutatás csupán, mint föttet nemzeti kincset, szépségnek teljes pompájában. Monda-níválójá természetesen a mi számunkra is egyértelmű: az igazságtalanság útjére helyett cselekedni kell minden helyzetben, megfontol-tan, de megalkarás nélkül. A rendezés, színpadra állí-tás elsődleges céljának mégis a tiszteltetés tünik, tisztel-gén Bornemisza szelleme előtt. A rendezőnek arra is volt gondja, hogy a cselek-mény magalkarosságának mértéktartó fokozásával el ne vonja figyelmünket az egész mű zengéséről. A címszerepben Töröcsik

Mari Kossuth-díjas érdemes művész tragikál ábrázoló erejének teljes eszköztárát felvonultatja. Már nem is földi lánynak tűnt, hanem a koszu anyjának, aki elve-szette valahol lényegül-sét, s most a túlvilág démo-nait hívja segítségül, hogy küldetését beteljesíthesse. Ahogy a várt megnemű egy-re kését, így válnak pusztító indulatai mind siká-riból és fevegőből, míg végül más attól tartunk, hogy ráomlanak, s őt magát temetik el.

Azer István Kossuth-díjas érdemes művész Aigasztos-a nyera egyszerűségben hi-zonyul rendkívül hatásos-nak. Avar mintha szekerrel-vel nagyrolta volna ki ennek a gyűlöletes figurának a fő vonásait, nehogy egy-egy fi-nom részlet ártan valami embert találjunk benne. Klyaimnestra alakjában Máthé Erzszi a gátlástalan-sággal párosult érzelmi mo-hóság modelljét állította elénk túlnakított mentesen. Gobbi Hilda Kossuth-díjas kiváló művész Chorus látszólag alárendelt, passzív szerepét nemcsak ételtel töltötte meg, hanem időként színe emberfeletti magyarsította. Major Tamás a tö-le megszokott eleganciával, ábrázoló erővel járkozta a meghebeben színelenék megirt Mester-t. Szacsvay László Orestes-et a kellett-éni kiné líráiból, érzel-mesebbnek éreztük. Moór Marianna Chrysothemis, Gelley Kornél, Parasituss alakjában hívta fel magára figyelmünket.

Csángi Árpád díszlettel igen hatásosan segítette a tragédia atmoszfériájának megteremtését, s jól illettek a dráma hangulataiba Sobel-fer Judit érdemes művész jelmezei is.

— kulcsár —

A megérdemelt siker percei (balról jobbra: Moór Marianna, Major Tamás, Szacsvay László, Töröcsik Mari, Máthé Erzszi, Gobbi Hilda, Avar István). (Fotó: Tóth Imre)

Vas Népe 1976. október 10. 12. o.

SZÍNHÁZI ESTÉK

Kállai–Major kettős

Csurka István: Döglött aknák

Csupán két előadásban mutatta be Szombathelyen, a Művelődési és Sportházban a Budapesti Nemzeti Színház egyik éveik óta futó nagysikerű kamaradarabját, Csurka István: Döglött aknák című művét. A kritikát rendszeresen olvasó, s a televízió színházi adásait néző ember számára úgy tűnt, hogy „le-rágott csontot” kap, de kellemes meglepetésben volt része ezáltal mind a színháznak, mind a közönségnek.

A színháznak azért, mert pénteken este telt ház és lelkes közönség tapsolt az előadásnak, szombaton délután a középiskolás bérletben a nemzetközi sportmérkőzés ellenére is „normális” ház (nagyobb, mint egy kamaraterem), értő és lelkes fiatal közönség fogadta a produkciót. Hadd jegyezzem meg, aki gyakran járok ifjúsági előadásra: mindig így lehetne, így kellene felkészülni, eljönni és nézni egy színházi előadást, mint azt szombat délután a szombathelyi középiskolások tették...

Persze a darab, az előadás is nagyon jó volt. Kidolgozott, letisztult: petárdáit nem a látványban élvezhetjük, hanem Csurka remek, gúnyosos libikóká szövegében, ezt meg két olyan művész tolmácsolta, mint Major Tamás és Kállai Ferenc. A személyi kultusz éveinek hajdani kiskirálya, aki éppúgy levitézlett, mint a másik, a betegtárs, a minden ízében resiklós Moór Jenő. Két döglött akná. Robbanóerejük már csupán egymás bosszantásában van. Önemésztésük, amely az ideg-osztály olykor párnázott falai között, szanatóriumi viszonyok között zajlik, sem szánalmunkat, sem együttérzésünket nem nyervei el — de józú nevetésünket annál inkább. Kettejük véremenő gyermekek csínytevéseiben hajdani hatalmuk fonákon ver visszfényt: élő múzeumi tárgyak korunk jelenvalóságában.

A Paál Károlyt alakító Kállai Ferenc sértődésbe merevült fintora, lassított gesztusrendszere, késleltetett mimikája egy valójában sohasem korszerű magatartás-forma és szemlélet élő megtestesítése. Az ember úgy éri, hogy most, most üti meg éppen a guta, de van benne annyi ravaszság, hogy ezt elkerülje, s a mániák világába menekülve azért, elvegejtájon. Moór Jenő Major Tamás megformálásában a mozgékonyabb, a ravaszabb. Hogyan, hisz őt már jóval korábban kipenderítették a hatalom „bársonyszékéből”. De az ő ravaszsága csupán látványosabb, hisz mégis őt juttatja Paál elv-

Major Tamás mint Moór Jenő egyik „szekálás” pillanatában.

Paál elvtárs, azaz Kállai Ferenc Sivó Máriaival.

társ a zárt osztályra: az előadás egyik legjobb pillanata, amikor Major–Moór, főlénynek tudatában, megittasulva öntudatlanul átadja a bűnjelet, a revolvért vetélytársának. A két ellentétes, de lényegében annyira azonos „történelmi figurát” libikókászerűen játékosan alakította a két művész: maguk is élvezték ezt a játékok.

Az est kétségtelenül az övék, s a darabot rendező Iglódi Istváné volt. De minden dicsőretet megérdemelnek korrekt játékkukkal azok, akik a „sámlit” adták a két nagyszerű alakítás alá, akik a szituációt teremtettkék meg: a rég „levetett”, ragaszkodó-gondoskodó asszony szerepében Sivó Mária; a volt

szerető, Zsóka figurájában Zolnay Zsuzsa, Béla szerepében Szokolay Ottó, az orvos és az ápolónő jelmezében Horváth János és Tóth Eszter; az eltévedt látogató pillanatában Károlyi Irén, s a két pénzleső ápoló, Gyalig Odón és Téri Sándor.

Szakály Éva
Fotó: Horváth László

Hat díj

A Tolla! és ee pályázat ered

Derkovits Gyulát, Dési Huber Istvánt, József Attilát, Radnóti Miklós és a két

1980. december 30. kedd 18 óra

SZILVESZTERI VIDÁMSÁGOK

RUTTKAI ÉVA

színművész

ELŐADÓI ESTJE

Közreműködik: HAJDÚ JÚLIA

Belépőjegy: 20,- Ft. Jegyelővétel a Tájékoztató Szolgálatnál!

mmik

MEGYEI MŰVELŐDÉSI ÉS IFJÚSÁGI KÖZPONT

Színházi esték

Varsói melódia

Az egyik legszebb emberi érzés a szerelem. Kibomlása, elmúlása a művészetek örökzöld témája: régóta, sokan, sokszor feldolgozták már. *Leonyid Zorin* a Varsói melódiá-ban nem időtlenül, hanem nagyon is konkrét korba ágyazva szól róla. A lengyel lány és az orosz fiú szerelmét először egy embertelen törvény — külföldi nem lehet házastárs — tépi szét erőszakosan, aztán már szubjektív tényezők — mással megkötött házasság — állnak boldogságuk útjába, s múlik az idő... húsz év múlva már csak suta félmondatokra jut erő: más ország, más pálya,

A moszkvai vendégszerepléskor már csak régi kedves ismerősök.

Találkozás Varsóban: az emlékek idézése.

elmúlt a fél élet, el a szerelem...

A drámai színezetű lírai kamaradarab évekkal ezelőtti nagy siker volt Budapesten; Törőcsik Mari és Sztankay István előadásában mindmáig feledhetetlen. Ennek ellenére, vagy talán épp ezért fogadta telt ház Szombathelyen, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban a kaposvári Csiky Gergely Színház vendégszereplését. A darabot Ba-

barczy László rendezésében a színház két Jászai-díjas művésze, *Pogány Judit* és *Koltai Róbert* keltette életre. A puritán, csupán a legszükségesebb kellékekkel berendezett színpadon fényeffektusokkal kiemelve, hangkulisszával hangulatot varázsolva a két kifűnő színész játékára figyelhattunk. A nagyszerű színészpárnak nem-

csak régi emlékeinkkel kellett megküzdeniük, hanem azzal az üresjáratú félórának az emlékével is, amennyivel későbbben kezdődött az előadás. Hét óra helyett fél nyolckor. De megérte a várakozás, mert szép előadást láttunk.

A darab kidolgozottabb, hálásabb figurája Helga, akitnek három évtizedét játszotta el Pogány Judit átütő erővel. A szerelmes diáklánytól a maníros, sikeres énekesnőig szerepének minden színét hozta: játékában drámai erő volt. Koltai Róbert Viktor szerepében méltó partnere: suta udvarlása, téblábolása, feszengései mindvégig kamaszos bájt adtak alakításának. Játékuk a konkrét időbeniségben is maivá tette ezt a sikerdarabot, amelynek egyik mondata jól illik a bemutatóhoz: „bukéja” volt ennek az előadásnak.

(szakály)

író: Czika László

PSOTA est

MÁJUS 26.
20.30
MMIK

Közreműködik:
Szentirmai
Ákos
zeneszerző

Belépődíj: 60,-
nyugdíjas,
diákjegy 40,-

MMIK-2020

Egy férfi és egy nő Karinthy Ferenc: Dunakanyar

Szövegcsere, a presszónó a férfi elméletével érvel (Sztankay István és Ruttkai Éva).

Csupa sablon, maga az élet — érvényes mindkét megállapítás a Dunakanyar cselekményére, szereplőire. Tökéletes kamaradarab — ez is igaz Karinthy Ferenc egyfelvonásosára. Remek írás, könnyed a történet, természetes a jellemrajz. Köznapi mondatokban köznapi sorsok tárulnak fel. Ami a szavakon túl van, azt könyvben az olvasó egészíti ki, a színpadon a színészek töltik meg érzellemmel, feszültséggel.

Találkozik két ember. Egy férfi és egy nő, túl az ifjúkoron. Magánéletük, múltjuk, körülményeik összegubancolódott hálójában vergődnek. A férfi (Sztankay István) illúzió nélküli felnőttként, nyíltan, nyersen, alkalmi partnert keresve akar szabadulni. A nő már feléptette saját világát, látszólag rendíthetetlenül őrzi magányos nyugalmát. A bezárt presszóban megkezdődik a lelkek bujkálása és kitárulkozása, a szándék és az akaratok ütközése. Mert társnak való nő került a férfi útjába a Ruttkai Éva alakította presszónó személyében. Csupa móka és csupa fájdalmas, könnyes nevetés a játék, amelynek végén esendő, szeretetre vágyó és a szeretettől féltő lényként állnak előtűnk a Dunakanyar szereplői. Ha nem is boldog, de ígéretes befejezéssel búcsúznak, talán tudják együtt folytatni.

Hajszál választja el a darabot a szentimentalizmustól, a humor tartja távol ettől az író. A cinizmus, amellyel a férfit, az önirónia, amellyel a nőt felruházta átientdít a szereplőket az önmarcangoló, könyves-bús hangulatú jelenetek fölött.

Nőpárti darab. Nemesak Ruttkai Éva szerveződéys játéka billenti el a mérleg nyelvét, Karinthy Ferenc írásának szem-

lélete is ilyen. Nő és férfi kapcsolatában, a szerelem, a magány viselésében a nőt mutatja erősebbnek, bár sérülékenyebbnek.

A mese, a Dunakanyar-presszó kávéfőzőjének boldogságtörténete siker lehet bármikor, ha megtalálják az igazi színészeket hozzá. A szentendrei Nosztalgia presszóból országos hírnévre szert tett előadást vasárnap délután és este láthatta a szombathelyi közönség az MMK színpadán. Telt házas, nagy siker volt.

Ruttkai Éva nagyszerű volt az érzelmes, fájdalmas epizódokban és kitűnő a szövegcserekben, amikor a férfi szavait, elméleteit idézte. Tükröt tartott a férfi-pókoknak, a megcsalt, sértett ént-rejtő megbizottságnak, szellemi fölénynek és felszínességnek. Ilyenkor fellebbent a színész arcát rejtő hajkorona és a fiatal Ruttkai Éva szívből jövő nevetése, nagyra nyílt szeme, idővel, tragédiával dacoló nőiessége hangolta durré a közönséget.

Sztankay István nem elégedett meg vonzó, illúziót keltő megjelenésével. Nagy pillanatai a darab első felében voltak. A lezseriség mögött megérezette a csaldódt embert. Hiteles volt, ahogy a túl jó fogástól, a komplikációktól riadt férfi meneküls kísérleteit játszotta. Kelepcebe került, félt az érzelmeikkel járó bonyodalmaktól, és beleszóppent egy új lehetőség, egy új szerelem sűrűjébe.

Férfi és nő — örök, alig változó problémájú téma. Amint Karinthy Ferenc megállapította: hogyan is érthetnek meg egymást, hisz mindegyik mást akar, a férfi a nőt és a nő a férfit.

Budai Rózsa

Fotó: Kaczmarski Zoltán